

HYDRODYNAMIC QUALITY

TECHNICKÁ DIAGNOSTIKA spol. s r. o.

Jilemnického 4
08001 Prešov
SLOVAKIA

www.tdgonline.sk
tdg@nextra.sk

Tel.: + 421 51 77 328 54
+ 421 51 75 958 11
Fax: + 421 51 75 958 12
Mobil: 0905 539 888 PA
0907 946 677 RB
0905 370 991 MB

FERROGRAFIA

Ferrografickým rozborom vzorky mazacieho oleja (rozbor oterových častíc), je možné zistiť reálny prevádzkový stav strojného uzla z hľadiska **kvality mazania vo valivom alebo trecom kontakte**. V prípade opakovanej analýzy počas určitej doby prevádzky je možné určiť vývoj poškodzovania, prípadne doporučiť opatrenie pre zlepšenie prevádzky z hľadiska mazania – režimu trenia.

Ferrografickým rozborom (objem 1 ml vzorky) je možné zistiť tieto oterové častice a nečistoty:

- 1. ADHEZÍVNE ŠUPINKOVITÉ** - vznikajú pri adhéznom spojení kontaktov, vplyvom vysokej teploty a tlaku dochádza ku zvareniu povrchov, hlavne v prípade nízkej únosnosti alebo tenkého olejového filmu
- 2. ABRAZÍVNE ŠPIRÁLOVITÉ** - vznikajú pri tvrdom otere, vo veľkom množstve ide o príznak prevádzky v havarijnom režime,
- 3. ÚNAVOVÉ, VEĽKÉ** - dlhodobá záťaž, vznik pitingu - únavového lomu
- 4. LAMINÁRNE** - rozvalcovanie materiálu, napríklad z únavového lomu
- 5. SFÉRICKÉ** - typické pre opotrebenie valivých ložísk, ich výskyt zapríčiňuje vznik jemných trhliniek na kontaktných povrchoch
- 6. GAMA - HEMATIT** - oxidačné čierne, Fe_3O_4 , častice sú príznakom nedostatočného prísunu maziva do kontaktu, (napr. nedostatok maziva, neúplný olejový kontakt, mechanické alebo teplotné preťaženie ...)
- 7. ALFA - HEMATIT** - oxidačné červené Fe_2O_3 , častice signalizujú prítomnosť vody v mazive, korózia trecích kontaktov
- 8. KOROZÍVNE** - vyskytujú sa v prípade chemického rozpadu maziva
- 9. NEŽELEZNÉ, KOVOVÉ** - napríklad mosadz, bronz, farebné kovy ...
- 10. NEKOVOVÉ** - napríklad vláknitého alebo kremičitého charakteru, nečistoty z okolia prevádzkovaného zariadenia

Pre hodnotenie čistoty mazív existuje viac klasifikačných systémov. Najrozšírenejšou je metóda stanovenia kódu čistoty maziva podľa ČSN 656206 a ISO 4406. Kód čistoty oleja podľa normy ISO 4406 sa skladá z dvoch čísel (napr. 15/12). Prvé číslo sa priradí podľa počtu zistených pevných častíc o veľkosti do 5 µm. Druhé číslo sa priradí podľa počtu zistených pevných častíc o veľkosti viac ako 15 µm. Priradenie počtu častíc ku kódovým číslam je uvedené v nasledovnej tabuľke:

Počet častíc v 1 ml vzorky		Kódové číslo
viac ako	do maximálne	
80 000	160 000	24
40 000	80 000	23
20 000	40 000	22
10 000	20 000	21
5 000	10 000	20
2 500	5 000	19
1 300	2 500	18
640	1 300	17
320	640	16
160	320	15
80	160	14
40	80	13
20	40	12
10	20	11
5	10	10

Vyhodnotenie stavu maziva vzhľadom na obsah nečistôt

Parameter	Hodnotenie stavu			
	Dobrý	Vyhovujúci	Nevyhovujúci	Havarijný
CN Celkové nečistoty	-	max. 2,5 %	-	-
WPC Množstvo oterových častíc	-	do 50 %	50 - 70 %	nad 70 %
PLP Podiel makročastíc na WPC	-	do 15 %	15 - 35 %	nad 35 %
H₂O Obsah vody v oleji	-	max. 2 % objemu	-	-

CN – celkové nečistoty v mazive (STN 656210)

Množstvo karbónu v mazive (karbonizačný zvyšok) udávané v katalógu mazív ako karbonizačné číslo CCT. Určuje stupeň oxidácie oleja, pre prevodový, hydraulický a olej do benzínových motorov môže dosahovať hodnotu max. 2,5 %.

DL – počet veľkých oterových častíc (nad 15 µm)

Určuje sa pomocou priamočítajúceho magnetického analyzátora.

DS – počet malých a stredných oterových častíc (1 - 15 µm)

Určuje sa pomocou priamočítajúceho magnetického analyzátora.

WPC – množstvo oterových častíc

Udáva hladinu opotrebovania systému.

PLP – podiel makročastíc na WPC

Udáva intenzitu opotrebovania maziva.

Kontrola vzhľadu a farby – podľa STN 656076 a ISO 2049

Bod vzplanutia v uzavretom kelímku – podľa STN 656064 a ISO 2719

Obsah vody – podľa STN 656062 a DIN 51777